

5.5. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

5.5.1. Dějepis

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku.

Výuka je zaměřena především na poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny dvacátého století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.

Žáci jsou již od šestého ročníku vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí, která je plná faktů a definitivních závěrů, ale hlavně je to věda plná otázek, jimiž se současníci mohou ptát po své vlastní identitě a možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti a současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích. K tomuto cíli je často využíváno mezipředmětových vztahů (český jazyk a literatura, informatika, občanská výchova, zeměpis, hudební výchova, výtvarná výchova...).

Důraz je kladen na praktické úkoly, které žáci vykonávají nejen ve třídách, ale rovněž se v rámci hodin dějepisu koná řada akcí: exkurze, projekty, představení, soutěže a hry (na bázi školních, okresních nebo celorepublikových kol).

Klíčové kompetence:

Kompetence k učení:

- Rozvíjíme u žáků paměť (pojmy, chronologický sled)
- Předkládáme žákům dostatek informačních zdrojů (vyhledávání informací)
- Klademe důraz na čtení s porozuměním a práci s textem
- Pomáháme žákovi vytvořit si vlastní názor na svět, uvědomit si souvislosti a dokázat zaujmout vlastní stanovisko
- Umožňujeme žákům realizovat vlastní nápady a podněcujeme jejich tvořivost

Kompetence k řešení problémů:

- Vedeme žáky k samostatnosti při práci (řešení a obhajoba problémů)
- Zadáváme úkoly v návaznosti na praktický život
- Učíme žáky třídit informace
- Vedeme žáky k prezentaci jejich názorů (referáty, nástěnky...)
- Vedeme žáky k aplikaci výsledků v dalších oblastech

Kompetence komunikativní:

- Učíme žáky projevit a obhájit vhodnou formou vlastní názor
- Dáváme žákům prostor k vyjádření vlastního názoru
- Učíme žáky naslouchat názorům druhých a reagovat na ně
- Pracujeme ve dvojicích, v týmech

Kompetence sociální a personální:

- Učíme základy kooperace a týmové práce
- Vedeme žáky k respektování daných pravidel
- Učíme žáky žít mezi lidmi

Kompetence občanské:

- Povzbuzujeme v žácích respekt ke kulturnímu a historickému dědictví
- Seznamujeme žáky se zvyky, kulturními a historickými tradicemi dané země
- Vedeme žáky k respektování individuálních rozdílů (menšiny, národy)
- Učíme žáky znát svá práva a povinnosti
- Vytváříme společenské povědomí

Kompetence pracovní:

- Pořádáme praktické exkurze (muzeum, výstavy, knihovny...)
- Vedeme žáky k práci na PC, využíváme výukových programů
- Podporujeme tvořivost, nápaditost
- Vedeme žáky k vytváření vztahů k lidským dílům
- Učíme žáky ocenit práci druhých a vážit si jí

Pomůcky: učebnice, mapy, populárně naučné texty, historická beletrie, nástěnné tabule, pracovní listy, soubory modelů archeologických nálezů, obrazový materiál, orální historie pamětníků...

Digitální kompetence – Dějepis 2. st.

<p>a. ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, jaké technologie pro kterou činnost či řešený problém použít</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Orientace na webových stránkách muzeí a památníků</i> • <i>Čerpání informací z audiovizuálních zdrojů (filmy, televizní seriály)</i> • <i>Čerpání informací z digitalizovaných zdrojů (texty pdf, obrázky)</i> • <i>Vytváření informativních referátů</i>
<p>b. získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Významní rodáci, státní svátky</i> • <i>Vyhledávání informací na webu (Wikipedie, Dejepis.com, Historylab...)</i> • <i>Analyzování digitálních zdrojů, kritické hodnocení, interpretace</i> • <i>Stavební slohy, pověsti</i> • <i>Pamětníci, pamětní místa (Paměť národa, Místa paměti národa)</i>
<p>c. vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Tvorba prezentace či referátu v kancelářském balíku</i> • <i>Sdílení informací ve skupině pomocí digitálních platforem (Google disk, OneDrive)</i>
<p>d. využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Odkazování na zdroje informací při rozhovoru</i> • <i>Argumentace založená na více zdrojích, odlišování názorů a faktů, zdůraznění subjektivity a limitů vlastního postoje, respekt vůči odlišnému názoru</i>
<p>e. chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ověřování hledaných informací z webu, výběr důvěryhodného zdroje</i> • <i>Posuzování relevance zdroje</i> • <i>Myšlenkové mapy, přiřazování obrázků, videí a informací</i>
<p>f. předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Upozornění na průběžné ukládání dat, správné zacházení s technikou, tvorba bezpečného hesla</i> • <i>Elektronická komunikace, chat, sociální sítě – chování na internetu a sociálních sítích</i> • <i>Média a ovlivňování společnosti – manipulace v současných dějinách</i>

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost**Vyučovací předmět: Dějepis****Ročník 6.**

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu</p> <p>D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků</p> <p>D-9-1-02 Uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány</p> <p>D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu</p> <p>D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost</p> <p>D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých civilizací</p> <p>D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví</p>	<p>Pravěk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Úvod do učiva - Význam zkoumání dějin - Časová osa – orientace v historickém čase, porozumění periodizaci dějin - Problém vzniku světa - Historické prameny - Povolání archeologa, pracovníka archivu, muzea <p>Starší doba kamenná</p> <p>Člověk zručný, vzpřímený, rozumný, dnešního typu</p> <p>Střední doba kamenná</p> <p>Mladší doba kamenná</p> <p>Pozdní doba kamenná</p> <p>Doba bronzová</p> <p>Doba železná</p> <p>Starověk: Nejstarší státy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mezopotámie - Egypt - Indie - Čína 	<p>INF – získávání informací</p> <p> VV – pravěké malby, Z. Burian Z – světové strany, světadíly, orientace v mapě, symboly ČJL – E. Štorch OSV – rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, kooperace, kreativita EV – vztah člověka k prostředí </p> <p> ČJL – eposy (O Gilgamešovi) Z – orientace na mapě EV – základní podmínky života MUV – kulturní diferenciací </p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – testy</p> <p>křížovky</p>

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury, zrod křesťanství</p> <p>D-9-3-04 porovná formu vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p>	<p>Starověké Řecko:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Přírodní podmínky, zemědělství - Mykénské období - Homérská doba - Vznik řeckých městských států - Velká řecká kolonizace - Atény - Sparta - Řecko-perské války - Řecká vzdělanost a umění - Peloponéská válka <p>Starověký Řím:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Přírodní podmínky - Počátky římského městského státu - Punské války - Krize Římské republiky - Občanské války - Římské císařství – rozkvět - Krize Římského císařství - Zánik Západořímské říše - Římská vzdělanost a umění - Přínos antiky 	<p>ČJL – řecké báje a pověsti</p> <p>VDO – občan, společnost a stát, principy demokracie</p> <p>VV – řecké umění (sochařství, stavitelství, malířství)</p> <p>MUV – multikulturalita (helénismus)</p> <p>ČJL – římské báje ČJS – řečnictví</p> <p>VDO – obč. společnost a stát VMEGS – Evropa</p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – testy</p> <p>Projekt</p>

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník 7.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>D-9-4-03 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>D-9-4-05 Ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p> <p>D-9-4-04 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p> <p>D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p>	<p>Raný středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vytváření středověké Evropy - Křesťanství - Vznik prvních států na našem území - Počátky českého státu – Sámova říše, Velká Morava - Společnost a život v českém státě - Vrchol českého státu v raném středověku - Románská kultura <p>Doba vrcholného středověku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vznik měst a jejich význam - Poslední Přemyslovci - Gotická kultura - Český stát v době Karla IV. - Česká společnost v předhusitské době – reformace - Mistr Jan Hus - Husitství - Výsledky a význam husitské revoluce - Vláda Jiřího z Poděbrad - Český stát pod vládou Jagellonců 	<p>VV – byzantské, arabské umění</p> <p>ČJL – první písemné památky: kroniky, legendy, pověsti</p> <p>OV – národ, vlast, čeští církevní patroni</p> <p>ČJL, VV, HV – románská kultura</p> <p>MUV – princip smíru, předsudky, stereotypy katolické církve</p> <p>ČJL – doba Karla IV., kroniky, růst vzdělanosti</p> <p>HV, VV – gotika</p> <p>VMEGS – mírové poselství</p> <p>ČJ – J. Hus, vzdělanost, diakritika</p> <p>HV – husitské písně</p> <p>MUV – poznávání jiných kultur</p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – testy</p>

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-5-01 vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve</p> <p>D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p> <p>D-9-5-07 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů</p>	<p>Pozdní středověk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Renesance a humanismus - Zámořské objevy - Reformace ve střední Evropě - Evropská kultura v 16. století - Nástup Habsburků na český trůn - Česká kultura v 16. století - Obrana proti Habsburkům v Evropě - Boj českých stavů proti Habsburkům - Třicetiletá válka - České země za třicetileté války a po ní - Baroko 	<p>ČJL, VV, HV – renesance, humanismus</p> <p>Z – nová mapa světa</p> <p>VDO – rekatolizace, náboženská nesnášenlivost</p> <p>VV, ČJL, HV – baroko</p>	

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník 8.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě</p> <p>D-9-6-03 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</p> <p>D-9-6-06 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zrod moderní vědy - Přechod k průmyslové společnosti - Absolutismus v Evropě - Osvícenství - Osvícenský absolutismus Marie Terezie a Josefa II. - Evropský kolonialismus, rozvoj světového obchodu - Boj anglických osad v Severní Americe - Počátky budování USA - Francouzská revoluce - Sestup revoluce a doba Napoleonská - Svět v první polovině devatenáctého století - Rozšíření průmyslové revoluce - Rozvoj vědeckého poznání - Revoluční a národně osvobozené hnutí - Romantismus - České země v první polovině 19. stol. - Habsburská monarchie v 1. polovině 19. stol. - Předpoklady českého národního obrození - Počátky a rozvoj českého národního obrození - Vyvrcholení českého národního obrození - Revoluce 1848-1849 - České národní hnutí - Svět na počátku 2. poloviny 19. stol. - Věda a rozmach průmyslové revoluce - Francie republikou, Britské impérium - Občanská válka v USA 	<p>OSV – hodnoty, postoje</p> <p>OV – složky státní moci</p> <p>HV, VV, CJL – osvícenství, klasicismus</p> <p>VMEGS – Jsme Evropané – revoluce</p> <p>EV – památky</p> <p>EV – problémy životního prostředí – průmyslová revoluce, technické vynálezy</p> <p>HV, VV, ČJL – klasicismus, romantismus</p> <p>VDO – občanská společnost, stát</p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – testy</p> <p>křížovky</p> <p>Projekt</p>

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
	<ul style="list-style-type: none"> - Hospodářský a sociální vývoj českých zemí - Politický a kulturní vývoj českých zemí v druhé polovině devatenáctého století - Charakteristika rakouského politického života - Politika českého měšťanstva - Český politický život na konci devatenáctého stol. - Češi a Němci - Velmoci na konci devatenáctého stol. - Mezinárodní vztahy před první světovou válkou - První světová válka - Ruské revoluce 	<p>ČJL – národní obrození MV – NO</p> <p>MUV – rasismus – otrokářství v USA, kulturní diference</p> <p>EV – životní prostředí</p> <p>VDO – principy demokracie MUV – lidské vztahy</p> <p>ČJL, HV – kultura druhé poloviny devatenáctého stol. EGS – Pařížská mírová konference</p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – testy</p> <p>kvízy</p>

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník 9.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-7-01 Na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p> <p>D-9-7-02 Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p> <p>D-9-7-03 Charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>D-9-7-04 Na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus, extremismus a agrese a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p> <p>D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p> <p>D-9-8-01 Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků</p> <p>D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vznik Československa - Pařížská mírová konference - Vývoj ve dvacátých letech - Československá zahraniční politika - Zlatá 20. léta - Světová hospodářská krize - Nacismus v Německu, Evropě - Fašismus a komunismus - Rozpad versailleského systému - Mnichovská konference - 2. Světová válka - Okupace – Protektorát Čechy a Morava - Československý odboj a hnutí odporu 1939-1941 - Osvobozování Československa - Květnové povstání, porážka fašismu - Holocaust a dopady 2. Světové války - Svět po druhé světové válce - poválečné Československo – 1945 –1948 - Rozpory ve světě, studená válka - Padesátá léta v Československu – politické procesy - Šedesátá léta - R. 1968 v Československu - Sedmdesátá léta: normalizace v Československu, Charta 77 - Osmdesátá léta 	<p>ČJL – literatura přelomu devatenáctého a dvacátého stol.</p> <p>OV – problémy lidské nesnášenlivosti, životní názor (náboženství)</p> <p>ČJL, VV, HV – literatura na počátku dvacátého stol.</p> <p>ČJL – literatura bojující proti fašismu (Voskovec, Werich, K. Čapek...)</p> <p>MUV – lidské vztahy, rasismus, vztah mediálních sdělení a reality, propaganda</p> <p>MV – vztah mediálních sdělení a reality</p> <p>OSV, VDO – holocaust</p> <p>OV – mezinárodní organizace, vztahy</p> <p>VDO – první +druhá světová válka, volební systémy</p>	<p>Písemné + ústní zkoušení v průběhu celého roku</p> <p>Písemné práce – test</p> <p>Projekt</p> <p>Psaní reflexe – holocaust</p>

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí</p> <p>D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - R. 1989 v Československu - Vznik samostatné České republiky - 90. léta - Současnost – dění v ČR i ve světě - Globální problémy 	<p>MUV – lidské vztahy, princip sociálního míru a solidarity</p> <p>MV – vnímání mediálních sdělení, vztah mediálních sdělení a reality, vliv médií ve společnosti</p> <p>EV – problémy životního prostředí</p> <p>OV – organizace</p> <p>ČJL, OV – Charta 77</p>	